

A magasabb szintű konszolidációs átvilágítás

BEVEZETÉS

Ne legyünk álszentek, hiszen köztudott:
a felvidék magyarságának előkelőbbje
esetenként besúgott.

Úgy szeletelték ők a kisebbségi tortát,
hogy a konc látványának bővületében
átszellemülten vágták el egymás torkát.
És iszapbirkóztak is, éjt nappallá téve;
A győztes bejutott a hatalom seggébe.

TÁRGYALÁS

(majdnem hiteles jegyzőkönyv,
mely íratott egy magasabb szintű
konszolidációs átvilágítás során,
Csehszlovákiában,
ezerkilencszázhatvannyolc után)

„Takács elvtárs, a párt úgy látja,
hogy ezekben a nehéz időkben
nem voltál annyira jó elvtárs,
mint, amennyire jó elvtársnak
kellett volna lenned, Takács elvtárs!
De a párt nagylelkű, mint azt
annyiszor tapasztaltad, Takács elvtárs,
más, tündökletes lehetőséget ad neked,
Takács elvtárs, hogy helyre hozhasd
elkövetett balgaságaidat, Takács elvtárs,
egyben bebizonyítsd, milyen tehetséges,
odaadó és jó elvtárs vagy, Takács elvtárs.

Igaz, mert igaz, Takács elvtárs, mert már tény
az eddig kósza hírnek tűnő üzenet, Takács elvtárs,
hogy a nagymotorgyári igazgatói tisztségedből
most, azonnali hatállyal felment ez a testület,
Takács elvtárs, de nem hagyunk a szarban,
Takács elvtárs, mert a mi pártunk nem olyan,
kedves Takács elvtárs, hogy csak úgy,
uk, muk, fuk, szarban hagyja a saját elvtársait,
Takács elvtárs, de nem ám!

A mi pártunk az olyan, Takács elvtárs,
hogy ha az egyik kezével el is vesz valamit,
a másik kezével azonnal ad.
Valamit.
Takács elvtárs.

Neked, Takács elvtárs,
meghányva-vetve a dolgokat,
felajánlja általunk, bizottságilag
az Országos Anyakostenyésztők elnöki
tiszttségét, ideiglenesen, Takács elvtárs,
s ezzel alea iacta est, Takács elvtárs.
Viseld jól magad, kívánjuk bizottságilag,
fűződjön nevedhez sok-sok anyakos,
Takács elvtárs, de anyakos-csinálás
közben se feledd, hogy a párt téged
(is) megfigyel, Takács elvtárs.
Vérzön is égő szívünk érted dobban,
légy éber, Takács elvtárs, ideológiád
legyen töretlen, cseszty práci!”

UTÓIRAT

Ezerkilencszázhatvannyolc után
a csehszlovákiai magyarok színe-java,
e kisebbség elit kisebbsége,
különleges helyzeténél fogva elszántan
kollaborált, fokozatosan, lépésről lépésre
megkedvelte a vályut, a vályu illatát,
s mert esetenként betonozott is,
bebetonozta önmagát.

Konzolidáció falun, 1968 után, szabadon

Ezerkilencszázhatvannyolc augusztusa után nem egyértelműen és nem mindig populárisan, de helyükre kerültek a dolgok, valami brutális dramaturgia folyamodványaként átvilágítottak minden egyént és csoportot, mint egykor mama a tyúktojást, a gyertya lángja előtt, hogy fias-e. Az önmagával lojális kommunista párt mérlegre téve önmagát, spiclik seregét küldte szerteszt, hogy általuk, (ki-ki használja korábbi jegyzetét) tisztuljon, rostálja ki a férgesét.

Apámat ezerkilecszázhetven január tizenharmadikán, kedden világította át a helybéli átvilágító bizottság, mint párton kívüli közéleti tényezőt, mert ő volt a környék egyetlen, használható műbikája, valóságos inszeminátor, szó szerint befolyásos, közmegebecsülésnek örvendő személy, aki napjában többször is befolyásolt ezért mind környezete, mind a hétszhatvanhat tehén (plusz, mínusz) tisztelte őt, mint rendíthetetlen, párton kívüli közéleti tényezőt.

A párt alapelvei szerint tudniillik, tíz tehénnek tizenkét borjat illet borjadzania, emellett az inszeminátor felelt azért is, hogy az NK-12/9-es nevű szlovák tarka tenyészbika dominanciája érvényesüljön a Bodri-38/48-as magyar tarka tenyészbika ondóbeli teljesítménye fölött.

Ezért nem kellene csodálkozni azon, hogy Szabópai, a helybéli átvilágító bizottság feje furfangos kérdést intézett apámhoz: „Gálevtársándor, mondd meg itt a bizottságnak őszintén, hogy milyen viszonyban vagyol a csehszlovák–szovjet barátsággal?!” Mennyire őszintén, Szabópai? Annyira azért nem őszintén, mondta Szabópai. Akkor, azzal, amit mondtál, tűrhető viszonyban vagyok, mondta apám.

S így került be a jegyzőkönyvbe, amelyet Klucska elvtársnő jegyzett, hogy a párt továbbra is Gálelvtársásándort bízta meg a kisborjúk csinálásával minden reggel és minden délután azzal a feltétellel, hogy amikor épp borjút csinál, magáévá teszi a párt időszerű irányelveit, akár virrad, akár nem.

Apám, a sorsdöntő átvilágítás után a magáévá való tétel ügyében merőben más álláspontra helyezkedett, úgy vélte, míg Szabópai az irodában folyamatosan, éjt nappallá téve átvilágított, addig otthon Ágica, Szabópai felesége egyedül írta asszonysorsa áporodott történetét, kielégítetlenségének bosszantó időszakait naponta górcső alá vette, elképzelte, mit, hogyan és miként.

Apám az asszonysorsokat illetően csak nagyon ritkán tévedett, bekopogott illendően.

– Most gondoltad, Sándor?

(apám bólintott)

– Most, amikor a Pali átvilágít, Sándor?

(apám bólintott)

– Itt, a konyhában gondoltad, Sándor?

(apám bólintott)

– Az asztal mögött gondoltad, Sándor?

(apám bólintott)

– Hátulról gondoltad, Sándor?

(apám bólintott)

– Úgy, hogy lássam a verőckét, Sándor?

Sándor... Sándor... Sándor!

Ilyen volt ezerkilencszázhetven január idusa, s mert apámnak senkivel nem volt konfliktusa, biciklijét füttyörészve tekerte hazafelé, a dicsőség, természetesen, most is a lélekben erős Istené.

Nagypapa belovagolt Debrecenbe

Trianon nagyszerű traumája
nem érte váratlanul nagypapát,
felvetődött már Mandzsúriában is
a hadifoglyok között
amikor kedélyesen törték a követ.

Nagypapa, kőtörő múltjáról
nem beszélt, inkább a zimankót
emlegette, mert hogy Mandzsúriában
különösen télvíz idején,
hideg volt nagyon.

Olyan hideg volt, mesélte kacarászva,
hogy a lavórból kiöntött víz
a levegőben megfagyott.
Különösen akkor, ha volt víz
és volt lavór.

Két kőtörés között történt a pusmogás
arról, hogy Magyarországnak befellegzett,
meg arról is váltottak egy-egy szót,
hogy az Antant felparcellázza a Monarchiát.

Nagypapa két kőtörés között elképzelte
a felparcellázott Monarchiát, a felparcellázott
Monarchiában pedig látni vélte nagymamát,
épp amikor a nacsolnyik szótölcsérbe sorolt
ötezer nevet; Aleksander Aleksandrovics Gál.

A Guinness-rekordok könyvében nincs nyoma,
hogy nagypapa ötmillió hatszázezer lépéssel
keletről nyugatra tartva átszelte teljes Euráziát,
mert a Guinness-rekordok könyve csak pl. azt rögzíti,
hogy a legférfiasabb férfinak hány rőfnyi a monya.

Félre a tréfát!
Ötmillió hatszázezer lépés után
keletről nyugatra tartva, át Mongólián,
át az ukrán sztyeppen, legyőzve Vereckén
a hágót,
ezerkilencszáztizennyolc ősztó havában
nagyapapa fűzfapáriján belovagolt
Debrecenbe.

Debrecenben akkor ősz volt már nagyon,
amolyan késő ősz a korai télben
és az emberséges kunbéla-fiúk szívében
lírai húrokat pengetett
a szépeplékű Őszirózsás forradalom.

Ott, a Nagytemplom fundamentumánál
keblükre ölelték nagyapát, szeretettel.

Talpra állt,
mert nagyapapa majdnem halhatatlan,
igaz az öleléstől leszakadt a lépe,
törött csontjai hamar összeforrtak,
nagyamamáig
maradt még kétszázötvenezer lépése.

Ádám-Éva volt, amikor hazaért,
nagyamama pedig nem kérte magát,
így Jézus az évi megszületése előtt
összehoztak egy kisbabát.

Az államfordulat és Trianon között
még derűlátó volt nagyapapa,
együtt énekelt a csordapásztorokkal,
havas eső esett, közötte hódara,
míg énekelt a csordapásztorokkal,
nagyamamát nézte a gangon,
az asszonyt, a szeretőt,
ez volt az utolsó előtti karácsony
a nagyszerű elcsatolás előtt.